

Innst. S. nr. 58

(2000-2001)

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo og John I. Alvheim om endringer i folketrygdens forskrifter om godtgjørelse av utgifter til luftambulansetransport

Dokument nr. 8:63 (1999-2000)

Til Stortinget

Sammen drag

Det fremmes i dokumentet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å gjennomgå forskrift om dekning av utgifter til luftambulansetransport utfra forutsetningen om at utgifter til denne transporten skal dekkes av folketrygden så vel av akuttmedisinske grunner, som når annen alternativ transport framstår som uhensiktsmessig eller medisinsk uforsvarlig."

Som bakgrunn for forslaget viser forslagsstillerne til at tilbakeføringstransporter med luftambulanse fra og mellom helseinstitusjoner til nå har vært dekket av folketrygden, men at departementet med henvisning til gjeldende forskrift nå krever deler av disse utgiftene dekket av de berørte fylkeskommuner. Forslagsstillerne mener at disse kostnadene fortsatt skal dekkes av folketrygden der annen alternativ transport framstår som uhensiktsmessig eller medisinsk uforsvarlig.

Det vises til relevante bestemmelser (§§ 2 og 8) i forskrift om godtgjørelse av utgifter til luftambulansetransport fastsatt av Sosialdepartementet 18. desember 1987.

Det vises videre til NOU 1998:8 Luftambulansetjenesten i Norge og til at det i SINTEF-rapporten "Tilbakeføringer med luftambulansefly - en kartlegging av omfang og kostnader" som forelå i februar 2000, framgår at av 1 437 luftambulansoppdrag med tilbakeføring i 1999 ble 85 pst. belastet de tre nordnorske fylkene, mens resten ble fordelt på seks andre fylker.

Det vises videre til at det i et brev fra Sosial- og helsedepartementet til fylkeskommunene datert 16. desember 1999 refereres til vedtatt statsbudsjett, der det beregnes en innsparing på ca. 5 mill. kroner på folketrygdens budsjett ved at fylkeskommunene dekker utgiftene for tilbaketransport med luftambulanse.

Forslagsstillerne drøfter mulige alternativer til luftambulanse for tilbakeføringstransport og framholder at bruk av bil i de nordnorske fylkene vil dreie seg om transport over svært store avstander der veistatus i tillegg er usikker. Det uttales at ingen ansvarlig lege vil sende pasienter ut på slike langturer uten sikkerhet for forsvarlig overvåkning og for at tilstanden er stabilisert. Forslagsstillerne anser at ambulansebiltransporter for største delen av den aktuelle pasientgruppen på grunn av avstandene er fullstendig urealistisk og medisinsk uforsvarlig, og påpeker at konsekvensene av en slik omlegging ikke er kostnadsberegnet.

Når det gjelder båretransport med rutefly, vises det til at helt fram til for få år siden ble disse transportene betalt av staten, og at det i Nord-Norge dreide seg om en utgift i størrelsesorden 6-8 mill. kroner. Det framholdes at slike transporter medisinsk sett var en stor belastning for pasientene og også for øvrige passasjerer, og at Rikstrygdeverket derfor tok initiativ for å utnytte ledig beredskapstid ved ambulanseflyene i Nord-Norge som erstatning for båretransportene. Forslagsstillerne mener at beredskapen ved ambulanseflyene etter nøye prioriteringer nå utnyttes maksimalt, og at en har klart å imøtekomme de fleste behov ved tilbakeføringstransporter og dermed oppnådd en besparelse for folketrygden gjennom overgang fra rutefly til ambulansefly. Det understrekes for øvrig at båretransporter i rutefly vil bli ulovlig ut fra felles europeiske luftfartsregler for flysikkerhet med mindre samtlige rutefly som benyttes i Nord-Norge, bygges om til en kostnad som ligger langt utenfor realistiske økonomiske rammer. Forslagsstillerne anser på denne bakgrunn at båretransporter med rutefly er et uaktuelt transportalternativ for fylkeskommunene.

Det uttales at for de strekninger der båtambulanse benyttes, framstår ikke flyambulanse som et mulig

alternativ som berøres av den aktuelle problemstillingen, og at rutegående båtskyss både av tidsmessige og avstandsmessige grunner ikke framstår som et aktuelt transportalternativ for denne pasientgruppen.

Det vises til at forskriftens § 2 åpner for dekning av utgiftene også for andre forhold enn de rent akuttmedisinske, og etter forslagsstillernes syn legger departementet en for snever fortolkning til grunn. Forslagsstillerne mener det er behov for en omskrivning av forskriften slik at det klart framkommer at utgifter til luftambulansetransport skal dekkes av folketrygden når det er helt nødvendig med en mer skånsom transport til sykehus enn det som kan skje med andre transportmidler.

Det uttales at i påvente av en slik avklarende endring av forskriften bør utgiftene for tilbakeføringstransporter dekkes av folketrygden.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Reidun Gravdahl, Asmund Kristoffersen, Karin Lian, Einar Olav Skogholt og Gunhild Øyangen, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Are Næss, fra Høyre, Annelise Høegh og Sonja Irene Sjøli, fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, og fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, viser til forslaget om å be Regjeringen gjennomgå forskrift om dekning av utgifter til luftambulansetransport ut fra forutsetningen om at utgifter til luftambulansetransport skal dekkes av folketrygden, ikke bare av akuttmedisinske grunner, men også når annen transport mellom helseinstitusjoner framstår som u hensiktsmessig eller medisinsk uforsvarlig.

Komiteen viser til St.prp. nr. 1 (1999-2000) Folketrygden kap. 2750 Syketransport m.v. post. 72 der det ble vist til luftambulanseutvalgets evaluering av luftambulansetjenesten som da var sendt ut på høring, og til at departementet ville komme tilbake til saken i løpet av 1999. Komiteen viser videre til at det i proposisjonen vises til forskriften til folketrygden om at utgifter til overføring av pasienter mellom helseinstitusjoner ikke skal dekkes av folketrygden med mindre overføringen skjer av akuttmedisinske grunner. Det vises videre til at bestemmelsen ikke har vært fulgt opp i praksis, og til at det ble foreslått at fylkeskommuner som ønsker å benytte seg av fly til tilbakeføringer, nå måtte dekke kostnadene selv.

Komiteen viser til at sosialministeren i spørretimen 10. mai 2000 opplyste at Riksrevisjonen nylig hadde gjennomført revisjon av luftambulansområdet og hadde påpekt at utgifter til luftambulansetransport mellom helseinstitusjoner ikke skulle dekkes av folketrygden med mindre det skjer av akuttmedisinske grunner. Riksrevisjonen hadde på denne bakgrunn bedt om

en redegjørelse fra RTV om hvorfor disse typer oppdrag hadde vært dekket av folketrygden til nå.

Komiteen viser til at dette også er omtalt i St.meld. nr. 43 (1999-2000) Akuttmeldinga, kap. 5.1.6. Det vises til retningslinjene for rekvirering av luftambulans, andre avsnitt, som åpner for at luftambulansen kan brukes til andre formål enn de rent akuttmedisinske oppdragene. Tilbakeføringer er eksempler på denne typen transport. Formålet med slike oppdrag er å frigjøre kapasitet ved sykehuset eller spesialis sykehus for å kunne ta imot andre øyeblikkelig hjelp-pasienter eller bringe pasienten til sitt hjemfylke slik at hjemfylket kan redusere sine utgifter til gjestepasientdøgn.

Meldingen viser til forskrift om dekning av luftambulansetjenester av 11. mars 1997 § 8 hvor det står:

"Folketrygden dekker ikke utgifter ved overføring av pasienter mellom helseinstitusjoner med mindre overføringen skjer av akuttmedisinske grunner."

Videre vises det til Riksrevisjonens innskjerping overfor Rikstrygdeverket om hvor slike oppdrag har vært dekket av trygden. Dette var bakgrunnen for Stortingets vedtak under behandlingen av statsbudsjettet for 2000, jf. Budsjett-innst. S. nr. 11 (1999-2000).

Komiteen viser videre til at bakgrunnen for regelen var Stortingets merknader i Innst. O. nr. 28 (1984-1985) til proposisjonen om transporttjenester i helsevesenet. I innstillingen uttaler sosialkomiteen følgende:

"Komiteen mener likevel at fylkeskommuner som finner det hensiktsmessig at deler av den ordinære ambulansetjenesten skal utføres av luftambulans i stedet for bil/båt, selv skal dekke omkostningene for disse tjenestene."

Komiteen viser videre til at 85 pst. av kostnadene til tilbakeføringer med fly belastes de tre nordnorske fylker, og at resterende luftambulansetransport fordeles på seks fylker, mens 11 fylker ikke har slike utgifter i det hele tatt.

Komiteen mener at årsaken til denne ulikheten er lange avstander og turbulent vær om vinteren i denne landsdelen, og at tilbakeføring av pasienter fra behandling i regionsykehus eller sykehus som har spesialist på den sykdommen som skal behandles, og til etterbehandling i et lokalsykehus, kan være en uforsvarlig lang påkjenning for pasienten, noe forslagsstillerne også har påpekt.

Komiteen viser til brev av 20. oktober 2000 fra sosialministeren til saksordfører der det vises til at dette må ses i sammenheng med en eventuell endring av organiseringen av spesialisthelsetjenesten og eierforhold til sykehusene.

Komiteen viser til de store konsekvensene nåværende finansiering har særlig for de tre nordligste fylkene, og mener det vil være riktig at staten dekker kostnadene ved tilbakeføringstransport med fly mellom helseinstitusjoner.

Komiteen viser til St.prp. nr. 25 (2000-2001) Om endringer i bevilgninger under folketrygden i statsbudsjettet for 2000. Kap. 2750 Syketransport m.v. post 72 er foreslått økt med 5 mill. kroner for året 2000. Det vises til i vurderingen som er gjort, at tilbakeføringstransporter med ordinært rutefly ikke vil bli mulig fra og med neste år. Bakgrunnen for dette er at det er utarbeidet et felles europeisk regelverk knyttet til godkjenning av bærer i fly. Regelverket innebærer at flyoperatører som SAS og Braathen må installere festeanordninger i flyene for å få godkjenning for å transportere bårer pasienter. Dette vil innebære betydelige merkostnader, anslått til 1,5 mill. kroner pr. fly, og vil kreves refundert av staten.

På denne bakgrunn har Rikstrykdeverket meddelt departementet at saken best kan løses ved å overføre bårer pasientene fra rutefly til ambulansfly. Det å frakte en pasient med rutefly medfører betydelige merkostnader sett i forhold til bruk av ambulansfly.

Luftambulansflyene vil etter dette få følgende oppdrag dekket av folketrygden:

1. Primæroppdrag – akuttoppdrag der pasienten befinner seg utenfor sykehus.
2. Sekundæroppdrag – akuttoppdrag der pasienten befinner seg på sykehus der transport skjer fra et lavere til et høyere nivå.
3. Bårertransporter ved innleggelse i eller utskrivning fra sykehus (syketransporter).

Det vises til at ambulansflyene også transporterer tilbakeføringspasienter som etter Stortingets vedtak etter forslag fra forrige regjering skal betales av fylkeskommunene.

Komiteen mener at det vil være vanskelig å skille mellom bårertransporter/syketransporter og tilbakeføringstransporter. Det vises til at fylkeskommunene står uten mulighet til å styre tilbakeføringene, da pasienten ofte er innlagt i et annet fylke.

Transporter styres fra sykehusene og dets AMK – sentral/flykoordineringssentralen. Det vil derfor kun være en liten gruppe pasienter som trygden ikke vil dekke utgiftene for.

Komiteen viser videre til at heller ikke departementet finner det hensiktsmessig at fylkeskommunen skal dekke tilbakeføringstransport for en liten gruppe pasienter, men at det er naturlig at staten har dette økonomiske totalansvaret for alle pasienter som fraktes med fly. Det konkluderes med at staten får ansvaret for finansieringen av tilbakeføringstransportene, og at forskrift om dekning av utgifter til luftambulansendres. Dette medfører at fylkeskommunene ikke lenger skal faktureres for slike oppdrag.

Komiteen viser til at forslaget i Dokument nr. 8:63 (1999-2000) om endringer i folketrygdens forskrifter om dekning av luftambulansetransport med dette er ivarettatt, og at fylkeskommunene ikke lenger skal faktureres for tilbakeføringsoppdrag.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"Dokument nr. 8:63 (1999-2000) - forslag fra stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo og John I. Alvheim om endringer i folketrygdens forskrifter om godtgjørelse av utgifter til luftambulansetransport - vedlegges protokollen."

Komiteens tilråding

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 8:63 (1999-2000) – forslag fra stortingsrepresentantene Olav Gunnar Ballo og John I. Alvheim om endringer i folketrygdens forskrifter om godtgjørelse av utgifter til luftambulansetransport – vedlegges protokollen.

Oslo, i sosialkomiteen, den 30. november 2000

John I. Alvheim
leder

Reidun Gravdahl
ordfører

Are Næss
sekretær